

XI Conferència Anual de la SCC 2001

Xarxes i continguts

Aplicacions en la docència

per Antoni Mercader i Capellà

Professor associat del estudis de Comunicació Audiovisual
de la Universitat de Barcelona i de la Universitat Pompeu Fabra

Presentem unes experiències realitzades des de 1998 que suposen l'aplicació pràctica en docència de dos models distints de relació entre la xarxa i els continguts de matèries de l'ensenyament universitari.

La caracterització d'aquests models va molt lligada al disseny de producció de les assignatures en qüestió. Cadascun d'ells té la pretensió de ser pertinent als objectius i a la metodologia docent prevista d'antuvi. En cap cas es tracta de models estàndard aplicats de manera automàtica. Ambdós han estat inscrits en els respectius programes oficials dels Estudis de Comunicació Audiovisual en funció de les necessitats i les exigències del pla i de les línies d'actuació i dinamització en vigor a la Universitat Pompeu Fabra (UPF), primer, i a la Universitat de Barcelona (UB), després.

El model AC procura el desvetllament i la iniciació a una mirada contemporània per a l'assignatura Art Contemporani de primer curs.

«Suscitar la motivació i prioritzar el seguiment personal en la recerca activa de coneixements», com diu el Pla d'Innovació Didàctica (PID) de la UPF va ser el motivador inicial a l'hora de bastir aquest model (vegeu la figura 1) el 1998, que —essent cent per cent presencial— combina la via *on* i la *off*. Vol dir que es proposa fer l'aprenentatge mitjançant l'ús de materials reals fora de la xarxa amb altres de virtuals situats al Campus Global (UPF).

D'aquest model se'n ha fet una variant quasi no presencial (durant tot el curs només es fan dues reunions de treball docent/discent) per al programa experimental «Intercampus» que promou la creació i presentació d'assignatures de lliure elecció a la xarxa per a tots els estudiants de les universitats públiques de Catalunya.

L'assignatura Art Contemporani s'ha impartit dues vegades, la primera durant el segon semestre del curs 1999-2000, quan es va posar en marxa, i la segona en el primer semestre del curs 2000-2001.

El model NAV2 vol aconseguir el reconeixement i la conformació d'un univers de comunicació i d'expressió més enllà de les formes narratives convencionals (de les imatges en moviment) per a l'assignatura Narrativa Audiovisual 2 del segon cicle de Comunicació Audiovisual de la Universitat de Barcelona.

L'objectiu principal per a la creació d'aquest model (vegeu la figura 2) semipresencial ha estat propiciar la generació d'una dinàmica d'interacció entre un fons documental —referencial i contextual—, una antologia bàsica de textos —hermèutica (de la interpretació) i lingüística— i un assaig terminològic —epistemològic, del coneixement— i heurístic —de plantejar i resoldre un problema per mitjà de les avaluacions del progrés que es va fent en direcció al resultat final via el tempteig i la correcció. Aquests materials estan situats en el Campus Virtual (UB) des del segon semestre del curs 2000-2001.

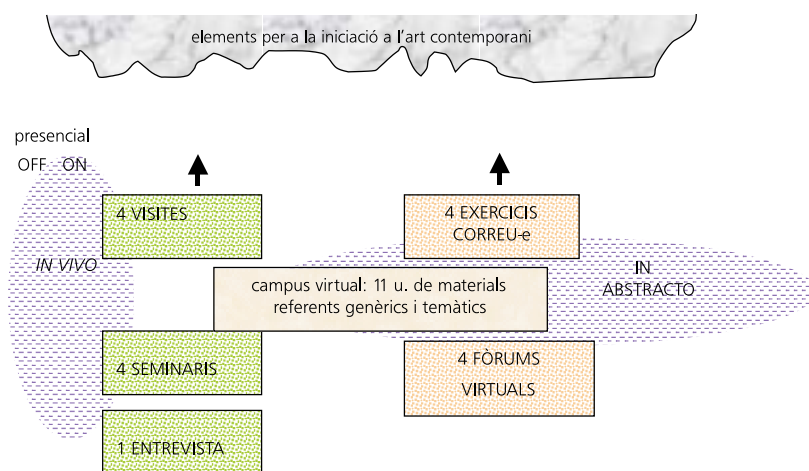
Un denominador comú dels dos models presentats és l'absència de continguts estructurats de la manera com convencionalment s'acostuma a percebre. Si entenem que es tracta de quelcom que té a veure amb el fet de comprendre i de copsar, quan aquí parlem de continguts docents (oposats a la forma), ens referim a un conjunt sistematitzat d'elements i d'interrelacions relatiu a una determinada concepció expressat a través de textos, gràfics, dades, imatges, sons... que conformen els itineraris del procés d'aprenentatge dissenyat per a cada model. Ambdós programes coincideixen en la producció de sentit, o el que s'entén per l'ensinistrament adequat per a rebre informacions de l'exterior i que comporta una especialització per a reaccionar enfront de les variacions del medi. Una capacitat de coneixement immediat per a copsar globalment i per via de la intuïció és el que vincula, unifica i coordina totes les dades de l'experiència sensible i que va lligada a la producció de subjectivitat i de sociabilitat.

En els dos models romanen fixes els paràmetres que fan possible el treball:

— *in vivo*, impulsant el coneixement per via directa, sense representacions ni intermediaris de cap mena, produccions i situacions representatives del moment actual de la creació i de la comunicació. Es materialitza amb visites a l'exterior dels estudis, amb l'assistència als seminaris o a les sessions presencials i, en el cas del model AC, amb l'entrevista obligatòria amb el professor.

— *in abstracto*, d'elaboració d'una opinió pròpia i contrastada, formalitzada en els petits treballs obligatoris (generalment textos de deu lí-

Figura 1. Quadre d'interaccions del model presencial doble via on/off (model AC).

nies, personals i crítics) corresponents a exercicis programats per a cada unitat o bloc que són enviats via correu electrònic al professor i amb la participació intensiva en el debat (en xarxa) dels fòrums.

— d'escriptori multimèdia (en línia i fora de línia) amb la finalitat d'identificar i reconèixer les informacions (textos, sons, gràfics, dades i imatges) de la producció contemporània i saber moure-s'hi a la recerca dels elements que han estat insinuats prèviament en els sumaris tot establint les oportunes categories.

Figura 2. Quadre d'interaccions del model semipresencial (model NAV2).

